

یادداشت

آیا احتمال آشتی میان ایران و عربستان وجود دارد؟

منبع: اسپونیک

مصافحه‌ای که اخیراً میان محمد جواد ظریف و عادل الجبیر در ترکیه به وقوع پیوست خیلی‌ها را بر آن داشت که تحلیل کنند آیا امید آشتی میان ایران و عربستان سعودی زنده شده یا نه؟ البته وزیر خارجه ایران اظهار داشت که دوستی قدیمی‌ای میان این دو وزیرساز زمانی که هر دو در سازمان ملل مشغول بودند وجود داشته و به همین دلیل وقتی به هم رسیدند به یاد گذشته با یکدیگر دست دادند و تصمیم سیاسی‌ای پشت پرده‌نیست.

آنهاهی که با تشریفات دیپلماتیک آشنایی دارند و مقداری که در دستگاه‌های دیپلماتیک کار کرده‌اند بخوبی می‌دانند که در سیاست چیزی به نام دوستی وجود ندارد مگر اینکه تصمیمی عالی‌تر وجود داشته باشد مبنی بر اینکه این دوستی برای منافع سیاسی کشورها استفاده گردد. گو اینکه برخی دیپلمات‌ها باور دارند که هیچ وقت نباید رابطه‌ای را قطع کرد و همیشه باید رابطه‌ها را برای وقت مبادا بگونه‌ای نگاه داشت اما رفتار مسئولین جدید سیاست خارجی عربستان سعودی نشان داده که به هیچ وجه حاضر نیستند از چنین دیدگاهی تبتین کنند و با کوچکترین تنش رابطه‌های سیاسی را از بیخ و بن منفرج می‌کنند.

اگر اینگونه نبود در مورد اتفاقی که در حج دو سال پیش در منا پیش آمده بود موضع دیگری اتخاذ می‌کردند و قبل از اعدام آیت‌الله نمر النمر چند بار فکر می‌کردند و متوجه می‌شدند هر چه قدر که دولت میانه روی روحانی تمایل داشته باشد که تنش‌ها را رفع کند اما در شرایطی امکان میانه روی از دست آن خارج می‌شود و حتی اگر میانه دوستی‌ای میان وزرای خارجه دو کشور وجود داشته باشد هر کدام مجبور خواهند بود از موضع حکومت خود حمایت کنند.

البته قطع رابطه میان کشورها مخصوصاً آنهاهی که همسایه هستند هیچوقت ایدی نیست و با تغییر برخی شرایط ممکن است مجدداً این رابطه برقرار گردد و چه بسا شاید رابطه صمیمی‌ای نیز برقرار گردد. ششاید بتوان از رابطه ایران و عراق در این زمینه اشاره کرد که زمانی هشت سال باهم جنگ داشتند ولی پس از آتش بس مجدداً رابطه سیاسی شان کامل برقرار شد و جالب اینکه حتی با اینکه هشت سال باهم جنگ داشتند در حین جنگ هم نمایندگانی از وزارت خارجه‌های هر دو طرف در پایتخت طرف مقابل حضور داشتند. علیرغم اینکه بسیاری اظهار می‌دارند که ماجرای حج هیچ ارتباطی به روابط دو کشور ندارد اما قطعاً با شدن یخ‌های رابطه فیما بین دو کشور در پی اعزام جناح‌های ارتباطی زمین‌باز شدن راه حل دیگر اختلافات را نیز باز کند. صحبت‌های اخیر آقای طرف‌مبنی بر اینکه برنامه دولت آتی جمهوری اسلامی حل اختلافات فیما بین ایران و عربستان سعودی بصورت دیپلماتیک خواهد بود می‌تواند به عنوان پاسی برای سعودی‌ها تلقی گردد.

سوالی که اینجا مطرح است این است که آیا زمینه برقراری مجدد روابط فیما بین ایران و عربستان سعودی فراهم‌شده؟

قطعاً همیشه زمینه برقراری مجدد روابط وجود دارد اما نکته‌ای که اینجا مطرح است اراده طرفین مخصوصاً در این مورد اراده طرف سعودی مطرح است چون طرف ایرانی چندین بار اراده خود مبنی بر اینکه تمایل دارد اختلافات خود با عربستان را حل و فصل کند مطرح کرده تا به حال به دلیل اینکه برخی سیاستمداران در عربستان سعودی باور داشتند که از راه جنگ می‌توانند دست بالاتر در مذاکرات با ایران را داشته باشند و بعد متصور بودند با به قدرت رسیدن آقای ترامپ موقعیت آنها قویتر خواهد شد اما بن بست جنگ میان و ناگامی آنها در وادار کردن قطر به تبعیت از آنها با حمایت ترامپ نشان داد که به هیچ کدام از این دو باور نمی‌توان اعتماد کرد. حال اگر طرف عربستانی به این نتیجه رسیده باشد که وقت گفتگو با ایران است و با توجه به اینکه ایران با آغوش باز از آنها استقبال کرده ممکن است بتوان امیدوار بود که گفتگو میان ایران و عربستان شروع شود اما نمی‌توان امیدوار بود که نتیجه این گفتگوها به حل همه اختلافات ایران و عربستان سعودی بیانجامد چون بسیاری از این اختلافات ایدئولوژیک و استراتژیک است و امکان حل آنها حد اقل در حال حاضر وجود ندارد ولی به هر حال این گفتگوها می‌تواند شرایط بحرانی منطقه را آرام کند.

منابع نزدیک به حماس اعلام کردند؛

پیشنهاد گردان‌های قسام برای کناره‌گیری حماس از اداره غزه

منابع آگاه در حماس از طرح پیشنهادی گردان‌های عزالدین قسام (شاخه نظامی حماس) برای کناره‌گیری این جنبش از اداره سیاسی و امنیتی نوار غزه خبر دادند. منابع آگاه در حماس به‌المیادین تاکید کردند، گزارش‌های منتشر شده مبنی بر طرح گردان‌های قسام برای کناره‌گیری جنبش حماس از اداره سیاسی و امنیتی نوار غزه صحت دارد. مساله‌ای که برخی منابع نزدیک به جنبش حماس آن را خطری برای غزه و ساکنان قلمداد می‌کنند.

به گفته یک منبع نزدیک به حماس طرح چهار بندی که

گردان‌های قسام برای رویارویی با شرایط سخت نوار غزه به جنبش حماس ارائه کرده شامل ایجاد یک خلا سیاسی و امنیتی در نوار غزه است که حماس را از هر گونه ایفای نقش در اداره نوار غزه دور می‌کند. طرح پیشنهادی گردان‌های قسام همچنین شامل مکلف کردن پلیس مدنی و برخی موسسات محلی برای ارائه خدمات به شهروندان و فعالیت برخی دستگاه‌های امنیتی در داخل غزه برای پیگیری امور شهری و همچنین مکلف کردن گردان‌ها و شاخه‌های نظامی وابسته به گروه‌های مختلف در پرونده امنیتی است.

نماینده دبیر کل در امور یمن ، دیدگاه‌های تهران – ریاض را نزدیک می کند

بندر جدید محور رایزنی‌ها

از مصافحه عادل الجبیر با محمد جواد ظریف در هتل «سونس» استانبول تا سفر ولد شیخ احمد به تهران بعد از تقریباً دو سال. هر چند هم وزارت خارجه تلاش کند تا خوش و بش وزیر خارجه عربستان با رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان را به حساب «دوستی دیرینه و احترام متقابل میان آنها» بگذارد اما دشوار است که در عالم سیاست این سوال را مطرح نکرد که چرا این روابط دو جانبه حسنه در سه سال گذشته (یعنی از زمانی که سفیر سابق عربستان در واشنگتن، تصدی وزارت خارجه کشورش را به دست گرفت) در روابط دو وزیر خارجه نمود پیدا نکرده است. به خصوص اگر به یکسال پیش برگردیم و سیزدهمین اجلاس سران کشورهای عضو سازمان همکاری اسلامی در استانبول را به یاد آوریم؛ یعنی زمانی که پادشاه عربستان بعد از گرفتن عکس یادگاری سران کشورهای با رئیس‌جمهور ترکیه بدون توجه به حسن روحانی از مقابل او گذشت. سال گذشته در همان استانبول نشانی از دوستی در یمن دو وزیر امور خارجه تهران و ریاض نبود.

طبیعتاً اگر قطعه‌های پازل روابط دو کشور در روزهای گذشته را کنار هم قرار دهیم، متوجه می‌شویم تغییراتی صورت گرفته است. هر چند دور از واقع‌بینی است که یک در آغوش کشیدن دیپلماتیک در استانبول با اظهار نظری غیرتوقع‌پایام‌چیز به معارضان مبنی بر اینکه اسد در قدرت باقی می‌ماند اننشانی از تغییراتی اساسی در روابط سیاسی دو کشور بدانیم اما واقعیت این است که نشانه‌هایی از تغییر وجود دارد.

■ بندر جدید تا فرودگاه صنعا

دو سال از آغاز تجاوز ائتلاف عربی به رهبری عربستان سعودی علیه یمن می‌گذرد و وضعیت انسانی در فقیرترین کشور عربی خاورمیانه هر روز بدتر از قبل می‌شود. هر چند تجاوز نظامی هم‌پیمانان ریاض راه به جایی نبرده و این کشور در بن‌بست جنگ یمن گیر افتاده است اما تاکنون میانجیگری‌ها هم برای پایان دادن به بحران فاجعه‌آمیز در این کشور با شکست روبرو شده است. در روزهای گذشته تحولات یمن حول موضوع گشته است؛ مسئله اول سر نوشت بندر استراتژیک جدید و مسئله دوم بازگشایی فرودگاه بین‌المللی صنعا است.

سفر منطقه‌ای ولد شیخ احمد که از اردن آغاز شد و با سفر به ریاض و تهران ادامه یافت اساساً به هدف دست یافتن به توافقی درباره سر نوشت بندر جدید صورت گرفته است. دفتر ولد شیخ در بیانیه‌ای در خصوص نتایج سفر ایشان نوشت که دیدارهای نماینده سازمان ملل بر مسئله پیشنهاد ویژه در باره بندر جدید به عنوان گام اول تضمین رسیدن به راه حلی جامع برای بحران و تشویق طرف‌های درگیری به ضرورت بازگشایی فرودگاه بین‌المللی صنعا متمرکز بوده است. به همین خاطر است که ناظران سیاسی می‌گویند اینکه ولد شیخ احمد مسئله پرونده صنعا را مجدداً مطرح

ملل، ائتلاف عربی که در حمایت از دولت «عبدربه منصور هادی» علیه نیروهای مردمی و انصارالله می‌جنگند از سازمان ملل متحد خواست تا کنترل این فرودگاه که در پایتخت یمن واقع شده است را برعهده گیرد. در ست است که آن منطقه توسط انصارالله یمن کنترل می‌شود اما حریم هوایی تحت کنترل ائتلاف عربی است. هر چند به هر حال گشایش دوباره فرودگاه بین‌المللی صنعا و از سرگیری پروازها برای ارسال کمک‌های بشر دوستانه به توافقی میان هر

مقتدی صدر خواهان مشارکت آیت‌الله سیستانی در بحث مربوط به حشد شعبی است

سناریوهای پیش روی حشد شعبی؛ انحلال یا ادغام

شعبی را به زبان آورده اما واقعیت این است که مقتدی صدر پیش از تحولات اخیر در روابط آل سعود با بغداد، دغدغه‌های خود نسبت به وضعیت آتی حشد مطرح کرده بود. به علاوه اینکه نباید فراموش کرد آنچه که از زبان رهبر جریان صدر شنیده می‌شود، به انحاء مختلف مورد توجه سایر جریان‌های سیاسی اهل سنت و شیعه نیز قرار دارد. به هر حال صدای مقتدی صدر پیش از هر جریان سیاسی شیعه دیگری در عراق درباره آینده حشد بلند است؛ صدر به صراحت خواستار ادغام گروه‌های بسیج مدعی این کشور در نیروهای مسلح شده است؛ آنچه که به تعبیر روزنامه الحیات زمینه را برای انحلال تشکیلاتی که هادی عامری، ابو مهدی مهندس و قیس خزعلی آن را رهبری می‌کنند را فراهم می‌نماید. هر چند فرماندهان حشد

مذکور همچنین افزودند؛ اگر تغییراتی حاصل شود این بدان معناست که پیام منتقل شده است و در صورتی که تغییری حاصل نشود شرایط قبلی باقی می‌ماند و ساکنان غزه متحمل نتایج آن خواهند شد. رسانه‌های اسرائیلی این اقدام را گامی «بی‌سابقه و دراماتیک» توصیف کردند و هشدار دادند ایجاد خلا امنیتی در نوار غزه منجر به رویارویی با اسرائیل می‌شود و طرح پیشنهادی مذکور به مثابه اهرم فشاری برای گروه‌های منطقه‌ای و عربی است. این طرح به منظور رویارویی با اوضاع معیشتی دشواری است که نتیجه تحریم‌های اعمال شده از سوی تشکیلات خودگردان فلسطین علیه غزه است. این تحریم‌ها در زمره اقدامات بی‌سابقه‌ای است که رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین تهدید کرده بود در صورت عدم پاسخگویی حماس به انحلال کمیته اداری در غزه دست به آن می‌زند.

روز شنبه ابتدا معاون عربی و افریقایی وزارت امور خارجه با نماینده ویژه دبیر کل سازمان ملل در امور یمن دیدار کرد. در این دیدار دو طرف با یکدیگر درباره راهکارهای حل و فصل بحران یمن رایزنی کردند. هم‌چنین کمک به احیای مذاکرات سیاسی و ارسال کمک‌های انسان دوستانه برای مردم قحطی زده و تحت محاصره یمن هم محور دیگر گفت‌وگوهای ولد شیخ و حسین جابری انصاری بود. در مقابل جابری انصاری نیز ضمن ابراز نگرانی از بحران شدیدانسانی یمن، و اعلام حمایت از تلاشهای سلسازمان ملل برای پایان دادن به جنگ و بحران یمن، چارچوب پیشنهادی جمهوری اسلامی ایران برای حل سیاسی بحران یمن و اصولی که باید در مسیر حل این بحران مورد توجه قرار گیرد را بر شمرد.

محمد جواد ظریف نیز در نشست جداگانه از ولد شیخ احمد استقبال کرد. در این دیدار ضمن بررسی آخرین تحولات یمن و تاکید بر لزوم پایان دادن به فاجعه انسانی در این کشور و یافتن راه حل‌های سیاسی جامع، ولد شیخ احمد از جمهوری اسلامی ایران در خواست کرد از تلاشهای او برای پایان دادن به این بحران حمایت کند.

هر چند مشخص نیست تلاش‌های دیپلماتیک ولد شیخ احمد به کجا خواهد رسید و آیا اساساً طرف‌های خارجی مثل ایران، انگوتسه که ادعا می‌شود، دارای قدرت کافی برای اعمال نفوذ بر بازیگران داخلی (که از آنها حداقل به لحاظ سیاسی و معنوی حمایت می‌کنند) هستند یا خیر اما طبیعتاً توافق انصارالله یمن و ائتلاف به رهبری عربستان در خصوص دو موضوع مهم کنونی یعنی بندر جدید و بازگشایی فرودگاه صنعا می‌تواند نشانه مثبتی از امکان همکاری‌های غیرمستقیم ریاض و تهران در خصوص بحران‌های منطقه‌ای باشد.

واقعیت این است که اختلافات میان ایران و عربستان سعودی در حوزه‌های مختلف منطقه‌ای به انداز مای شدیدی و پیچیده است که نمی‌توان انتظار داشت به زودی روابط به حالت طبیعی برگردد. در حال حاضر با توجه به سطح بی‌اعتمادی موجود میان دو طرف نتاهی می‌توان انتظار داشت که همکاری‌ها- هر چند غیر مستقیم- برای حل و فصل یک موضوع مشخص بتواند گشایشی در روابط دو طرف ایجاد کند.

خیلی زود است که از بهبود روابط میان عربستان و ایران سخن به میان آورد اما می‌توان گفت آنچه در جریان است فصل تازه‌ای از روابط ریاض- تهران است؛ فصلی که در آن عربستان تلاش کند تا این واقعیت را بپذیرد که امکان حذف ایران از راه حل بحران‌های منطقه‌ای وجود ندارد. شاید یمن اولین حوزه‌های باشد که بعد از تیره شدن روابط دو طرف (از زمان قطع روابط دیپلماتیک)، عربستان و ایران بتوانند در موضعی محدود با هم به توافق برسند. هر چند مشخص کلام مقامات سعودی هم چنان خصومت‌آلود است اما آغوش باز جبیر برای طرف می‌تواند نشانه مثبتی باشد از اینکه عربستان هم حاضر است تا برای شکستن بن بست‌های سیاسی منطقه با ایران همکاری کند.

روادار کرده است تا پیش از اتمام دوران کاری خود به عنوان نماینده سازمان ملل در امور یمن. آخرین تلاش‌ها برای برداشتن گام‌های اساسی و لازم برای حل بحران را انجام دهد. مسفر روز گذشته نماینده سازمان ملل به تهران و دیدار او با وزیر امور خارجه معاون ایشان در امور عربی- افریقایی هم نمی‌تواند بی‌ارتباط با این موضوع باشد؛ ایشان به دنبال رایزنی با تمام طرف‌های موثر و با نفوذ در تحولات یمن است تا شاید بتواند گشایشی در این بحران ایجاد کند.

هم گفته‌های صدر را بی‌پاسخ نگذاشتند. برای مثال ابومهدی مهندس (قائم مقام رئیس و فرمانده میدانی حشد شعبی) بی‌آنکه نامی از صدر بیابرد گفت هر کسی خواستار انحلال حشد شعبی می‌تواند نقش آن را با خود به گور ببرد. حالاً روزنامه الحیات مدعی است که به گفته نزدیکان صدر، او به دنبال این است که آیت‌الله سیستانی در بحث آینده حشد مشارکت کند؛ آنها حتی گفتند که صدر تلاش کرد تا برخی رهبران حشد شعبی را به سؤال از آیت‌الله سیستانی وادار کند تا نظرش را درباره این نیروها بگوید اما به جوابی دست نیافت. هر چند نمی‌توان به صورت مستحق گزارش الحیات را تایید کرد اما به هر حال

کویت ۱۲ نفر را به بهانه ارتباط با ایران و حزب... دستگیر کرد
وزارت کشور کویت اعلام کرد: مقام‌های این کشور روز شنبه ۱۲ نفر از افرادی که به صورت غیبی به اتهام جاسوسی برای ایران و حزب... محاکمه شده‌اند را دستگیر کرده است. به گزارش رویترز، کویت بیشتر با بیان اتهامات اثبات‌نشده ادعا کرده بود ۲۵ نفر از اتباع این کشور و یک تبعه ایران قصد انجام عملیات «تهاجمی و خصمانه» در کویت داشته‌اند. ایران، قاطعانه این اتهامات را رد کرده است. یک نفر از این نفرات با اعدام و بقیه به حبس محکوم شدند. دیوان عالی کویت روز ۲۸ خرداد، این حکم اعدام را به حبس ابد تخفیف داد. ۱۴ نفر از این نفرات، از جمله فردی که ادعا می‌شود تبعه ایران بوده، به صورت غیبی محاکمه شدند.

لاوروف:

مسکو، کره شمالی را به عنوان دارنده سلاح هسته‌ای قبول ندارد

به گزارش وودوموستی، سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه روز شنبه گفت: اگر در کره شمالی تمام حقوق قانونی برای توسعه سلاح‌های هسته‌ای ایجاد شده باشد، شما می‌توانید موضع محکم‌جست؟ ما کره شمالی هسته‌ای با سلاح‌های هسته‌ای را قبول نمی‌کنیم. او سخنرانشان کرد، کره شمالی کشوری بود که توافقنامه عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای را امضا کرد و سپس از آن خارج شد. کره شمالی در سال ۱۹۸۵ میلادی پیمان عدم اشاعه تسلیحات هسته‌ای را امضا کرد اما در سال ۲۰۰۳ میلادی در پی تنش‌هایی با غرب و همسایگانش اعلام کرد که از این پیمان خارج شده است.

زیباری:

زمان بر گزاری همه پرس‌سی استقلال کردستان تغییر نخواهد کرد

به گزارش رویترز هوشیار زیباری (مشاور ارشد مسعودی‌رازی رئیس‌القلیم کردستان عراق) در مصاحبه‌ای تاکید کرد: کردهای عراق طرح خود را برای برگزاری همه پرس‌سی استقلال در سوم مهرماه حفظ خواهند کرد. اظهارات هوشیار زیباری در شرایطی است که آمریکا پیش از این خواستار به تعویق افتادن این همه پرس‌سی شده بود. زیباری در ادامه تصریح کرد: تاریخ برگزاری همه پرس‌سی به قوت خود باقی است و هیچ تغییری نکرده است. پیش از این شبکه خبری المیادین حمله‌ای به توفیق خود اعلام کرد که سفری از بغداد طی نامه‌ای سوری به اربیل، خواستار به تعویق انداختن همه پرس‌سی استقلال اقلیم کردستان شده است.

ترامپ ونزوتلا را به حمله نظامی تهدید کرد

به گزارش خبرگزاری رویترز، ونزوتلا در روزهای اخیر به دلیل تشکیل مجلس موسسان برای تغییر قانون اساسی در مرحله‌ای بسیار حساس به سر می‌برد و نیروهای ضد دولتی اقدام به غارت اسلحه و مهمات از یک پایگاه نظامی پس از تشکیل این مجلس کرده‌اند که باعث نگرانی است. در راستای این اقدام و نگرانی دولت واشنگتن، دونالد ترامپ، رئیس جمهوری آمریکا در یک جلسه پرسش و پاسخ گفت: مردم در ونزوتلا در رنج به سر می‌برند و هر روز می‌میرند. ما گزینهای زیادی برای ونزوتلا داریم که یکی از آنها در صورت نیاز و ضرورت گزینه نظامی است. این اظهار نظر ترامپ برای کاراکس یک «شوک» به نظر می‌رسد، به طوری که ولادیمیر پادریو، وزیر دفاع ونزوتلا این تهدید را «قذافی از روی حماقت و دیوانگی» خواند. کاخ سفید اعلام کرد که نیکولاس مادورو، رئیس جمهوری ونزوتلا روز جمعه خواستار گفت و گوی تلفنی با ترامپ شده و در بیانیه‌ای اعلام کرد ترامپ تنها مانی باوی صحبت می‌کند که دموکراسی در ونزوتلا برقرار شود. مقام‌های ونزوتلا مدت‌هاست که می‌گویند آمریکا به دنبال حمله به این کشور است.

امارات کشته شدن ۴ نظامی خود در یمن را تایید کرد

دولت امارات اعلام کرد که در جریان سقوط بالگرد ائتلاف سعودی علیه یمن، چهار نظامی اماراتی کشته شدند که عبارتند از: سرگرد احمد خلیفه البلوشی، خلیان جاشم صالح الزعابی، محمد سعید الحسانی و سمیر محمد مراد ابوبکر. خبرگزاری امارات این خبر را چند ساعت پس از آن منتشر کرد که ائتلاف عربی علیه یمن اعلام کرده بود در جریان سقوط یک فروند بالگرد در داخل یمن چند نفر زخمی شدند.

«ترکی المالکی» سخنگوی رسمی نیروهای ائتلاف سعودی علیه یمن اعلام کرده بود که یکی از بالگردهای متعلق به ائتلاف در حین بازگشت از مأوریت در داخل یمن دچار نقص فنی شده و سرنشینان آن مجبور به فرود اضطراری در یکی از مناطق تحت حاکمیت دولت مستعفی یمن شدند. رسانه‌های بعضی اعلام کردند که این بالگرد در استان «شبهوه» واقع در شرق یمن که شاهد اجرای عملیات نظامی با مشارکت امارات علیه گروه القاعده است، سقوط کرده است.